

Rolnummer 2183
Arrest nr. 108/2001 van 13 juli 2001

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag over artikel 20, § 3, eerste lid, van het decreet van het Waalse Gewest van 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen, gesteld door de Raad van State.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en H. Boel, en de rechters P. Martens, R. Henneuse, M. Bossuyt, E. De Groot en L. Lavrysen, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag

Bij arrest nr. 95.559 van 17 mei 2001 in zake de n.v. Fort-Labiau tegen het Waalse Gewest, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 29 mei 2001, heeft de Raad van State de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 20, § 3, eerste lid, van het decreet van de Waalse Gewestraad van 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen het beginsel van vrijheid van handel en nijverheid, in samenhang met de artikelen 10 en 11 van de gecoördineerde Grondwet, in zoverre dat artikel aan de in § 2 van dezelfde bepaling bedoelde publiekrechtelijke rechtspersonen de discretionaire bevoegdheid toekent om een privaatrechtelijke rechtspersoon al dan niet te betrekken bij de exploitatie van een centrum voor technische ingraving van inerte afvalstoffen ? »

II. De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil

Bij brief van 29 mei 1996 stelt de n.v. Fort-Labiau aan de « Société publique d'aide à la qualité de l'environnement » (hierna : SPAQuE) een terrein waarvan ze eigenaar is, voor om het te gebruiken als vestigingsplaats voor een centrum voor technische ingraving van inert afval. Het terrein is niet opgenomen in het door de SPAQuE opgemaakte voorontwerp van plan. De n.v. Fort-Labiau bezorgt een kopie van het dossier aan de gemeentelijke overheid van Dour, op het grondgebied waarvan het terrein gelegen is; die laat de SPAQuE weten dat zij nooit heeft overwogen een centrum voor technische ingraving van afval op te richten op dat terrein, en dat zij zich ertegen verzet dat op die plaats een dergelijk centrum voor ingraving wordt gevestigd. Zij brengen de SPAQuE ook ervan op de hoogte dat in zoverre het Waalse Gewest een dergelijke bestemming aan het terrein zou geven, de gemeente zou verkiezen een dergelijke stortplaats met haar eigen middelen te exploiteren.

Aangezien het terrein noch in het voorlopige plan noch in het definitieve plan is opgenomen dat de Waalse Regering respectievelijk op 30 april 1998 en 1 april 1999 heeft vastgesteld, vecht de n.v. Fort-Labiau die beide handelingen aan met de twee beroepen tot nietigverklaring, die door de Raad van State zijn samengevoegd.

De Raad van State stelt vast dat uit de bepalingen van artikel 20, § 2, tweede lid, en § 3, eerste lid, van het decreet van het Waalse Gewest van 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen, alsmede uit de wil die door de gemeentelijke overheid is uitgedrukt om in voorkomend geval zelf een eventueel centrum voor ingraving te exploiteren, blijkt dat de verzoekster geen belang heeft bij het vorderen van de vernietiging van de besluiten van 30 april 1998 en 1 april 1999, vermits zij hoe dan ook het terrein niet zou mogen exploiteren in de veronderstelling dat het toch in het plan zou worden vermeld. De verzoekster vraagt de Raad van State aan het Hof een vraag te stellen over artikel 20, § 3, eerste lid. De Raad van State, die heeft vastgesteld dat het Hof in zijn arrest nr. 81/97 reeds heeft geoordeeld dat de beperkingen van vrijheid van handel en nijverheid in het voormelde artikel 20, niet kennelijk onevenredig zijn, gelet op de verantwoording van algemeen belang die gegeven wordt in de parlementaire voorbereiding van het decreet, maar die zich gehouden acht door artikel 26 van de bijzondere wet van 6 januari 1989, stelt aan het Hof de voormelde vraag.

III. De rechtspleging voor het Hof

Bij beschikking van 29 mei 2001 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

Op 13 juni 2001 hebben de rechters-verslaggevers P. Martens en M. Bossuyt, met toepassing van artikel 72, eerste lid, van de voormelde bijzondere wet, voor het Hof verslag uitgebracht en gesteld dat zij van oordeel zijn dat de procedure door een arrest van onmiddellijk antwoord kan worden afgedaan.

Overeenkomstig artikel 72, tweede lid, van de organieke wet is van de conclusies van de rechters-verslaggevers aan de partijen in het bodemgeschil kennisgegeven bij op 20 juni 2001 ter post aangetekende brieven.

De n.v. Fort-Labiau, waarvan de maatschappelijke zetel is gevestigd te 7880 Vloesberg, Lumen 3, heeft een memorie met verantwoording ingediend bij op 28 juni 2001 ter post aangetekende brief.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

A.1. De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat onmiddellijk een ontkennend antwoord kan worden gegeven op de gestelde vraag, om dezelfde motieven als die welke zijn uiteengezet in het arrest nr. 81/97 van 17 december 1997, waarin verscheidene beroepen tot vernietiging met betrekking tot artikel 20 van het decreet van het Waalse Gewest van 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen zijn verworpen.

A.2. De verzoekster voor de Raad van State heeft een memorie met verantwoording ingediend, waarin zij doet gelden dat zij, in haar hoedanigheid van eigenares van een terrein dat kan worden gebruikt voor een centrum voor technische ingraving en van exploitant van een dergelijk centrum, er belang bij heeft dat haar terrein in aanmerking wordt genomen. Zij is van mening dat, wanneer men erkent dat de gemeentelijke overheid een discretionaire beoordelingsbevoegdheid heeft in verband met de opportuniteit om de exploitatie van een centrum voor technische ingraving van inert afval toe te vertrouwen aan derden, dit erop neerkomt dat men erkent dat ze het recht heeft om, buiten elke controle en sanctie om, zich te verzetten tegen de vestiging van een dergelijk centrum op haar grondgebied. Zij voegt eraan toe dat, indien het Hof zou vaststellen dat artikel 20, § 3, eerste lid, van het decreet van 27 juni 1996 ongrondwettig is, dat erop neer zou komen dat wordt erkend dat de privaatrechtelijke rechtspersonen die wensen betrokken te worden bij de exploitatie van een centrum voor technische ingraving niet kunnen worden onderworpen aan de discretionaire bevoegdheid van de administratieve overheden en, bijgevolg, het recht moeten kunnen genieten om de beslissingen te bekritisieren die erin bestaan een door hen voorgesteld terrein niet aanmerking te nemen.

A.3. De tussenkomenende partij is van mening dat de aldus opgeworpen prejudiciële vraag niet is beslecht in het arrest nr. 81/97. Zij oordeelt immers dat de hier gestelde vraag niet diegene is in verband met de erkenning van het recht van de enkele gemeenten en verenigingen van gemeenten om een centrum voor technische ingraving van inert afval te exploiteren, maar met de erkenning dat laatstgenoemden de discretionaire bevoegdheid hebben om, buiten elke controle en jurisdictionele waarborg om, een privaatrechtelijke rechtspersoon al dan niet te betrekken bij de exploitatie van een dergelijk centrum voor technische ingraving.

- B -

B.1. Artikel 20, § 3, eerste lid, van het decreet van het Waalse Gewest van 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen bepaalt :

« De in § 2 bedoelde publiekrechtelijke rechtspersonen kunnen de exploitatie op eigen kracht verzekeren of aan derden toevertrouwen in het kader van overeenkomsten waarbij de in acht te nemen regels bepaald worden. »

Artikel 20, § 2, tweede lid, van hetzelfde decreet bepaalt :

« De in artikel 11 bedoelde vergunning tot vestiging en exploitatie van een centrum voor technische ingraving van inerte afvalstoffen, wordt uitsluitend aan gemeenten en verenigingen van gemeenten verleend. »

B.2. In de parlementaire voorbereiding van het in het geding zijnde decreet wordt voor artikel 20 de volgende verantwoording aangevoerd :

« Die optie wordt verantwoord door het specifieke karakter van de centra voor technische ingraving in het afvalbeheer. De centra voor technische ingraving vormen immers een ultiem procédé van verwijdering van de afvalstoffen waarbij, in het algemeen belang, het gebruik van grote oppervlakten die voor dat gebruik zijn voorbehouden noodzakelijk zijn. De overheid heeft de verantwoordelijkheid ervoor te zorgen dat op basis van de behoeften voldoende ruimte beschikbaar is, op algemene wijze door de planning [...] en op specifieke wijze door de verwerving van gronden [...]. Het is tevens de verantwoordelijkheid van de overheid ervoor te zorgen dat alle gebruikers een gelijke toegang hebben tot de centra voor technische ingraving en tariefbeginselen in te voeren op basis van de technische voorwaarden van vestiging en exploitatie met als uiteindelijk doel op het niveau van het Gewest een homogenisering tot stand te brengen. Ten slotte kunnen op lange termijn enkel de openbare overheden garanderen dat acties worden ondernomen om te vermijden dat terreinen die voor ingraving hebben gediend het leefmilieu schaden.

Die doelstellingen verantwoorden dat de activiteit van de exploitatie van centra voor technische ingraving als ' functionele ' openbare dienst wordt beschouwd en sluiten geenszins uit dat privé-personen die openbare dienst daadwerkelijk ten laste nemen.

Die personen zullen dus worden onderworpen aan de zogenaamde wetten van de openbare dienst en in het bijzonder aan de wet van de gelijkheid van de gebruikers. Elke gebruiker die zich in de bij het decreet, het uitvoeringsbesluit of het dienstreglement vastgestelde voorwaarden bevindt, heeft het recht de voordelen te genieten en de verplichting de lasten te dragen van die dienst op niet discriminerende wijze - in voorkomend geval afvalstoffen te aanvaarden tegen betaling van een prijs. » (*Parl. St.*, Waals Parlement, 1994-1995, 344, nr. 1, p. 16)

B.3. Zoals het Hof reeds heeft opgemerkt in zijn arrest nr. 81/97 van 17 december 1997, brengen de bekritiseerde maatregelen, doordat zij de centra voor technische ingraving als openbare dienst vestigen en exploiteren, binnen de voorwaarden en volgens de modaliteiten die in de bekritiseerde maatregelen zijn gesteld, en met inachtneming van de regelen van schadeloosstelling die zij opleggen, ten aanzien van de vrijheid van handel en nijverheid beperkingen aan die, gelet op de voormelde verantwoording van algemeen belang, niet klaarblijkelijk onevenredig blijken te zijn.

B.4. Voor het overige merkt het Hof op dat tegen de beslissingen om al dan niet een centrum te vestigen alsmede tegen de beslissingen in verband met de exploitatie ervan beroep bij de Raad van State kan worden ingesteld. Het staat niet aan het Hof te oordelen over het belang dat de verzoekster voor de Raad van State zou kunnen hebben om, in haar hoedanigheid van eigenares van een terrein en mogelijke exploitant van dat terrein, de vernietiging te vorderen van de beslissing om dat terrein niet in aanmerking te nemen alsmede, in voorkomend geval, van de beslissing om haar niet bij de exploitatie van dat terrein te betrekken.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 20, § 3, eerste lid, van het decreet van het Waalse Gewest van 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen schendt niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, afzonderlijk beschouwd of in samenhang gelezen met het beginsel van vrijheid van handel en nijverheid.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 13 juli 2001.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

M. Melchior